



۵ اقتصاددان عملکرد سیف در بانک مرکزی را بررسی کردند

بدون تسلط و برنامه بود

بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان ضرر روی دست دولت گذاشت. تعلل در افتتاح حساب سپرده ارزی مورد سوم ضعف مدیریتی وی است که اگر به‌موقع اجرا می‌شد، می‌توانست از نوسانات ارزی اخیر جلوگیری کند. مورد بعدی خروج سرمایه است؛ سوال این است که چرا این امر در دوره مدیریت سیف جدی گرفته نشد؟ وی تأکید کرد در مجموع ارزیابی بنده این است که گرچه در مدیریت ارزی مجموعه دولت مقصر است، اما در حوزه‌هایی که شرح داده شد، نوعی تعلل، تأخیر و طرح‌های اشتباه در مدیریت سیف بر بانک مرکزی دیده می‌شود. دکتر شقاقی مانند شاپور محمدی رئیس بورس، هاشم‌بت‌شکن و که آیا گزینه‌هایی مانند شاپور محمدی رئیس بورس، هاشم‌بت‌شکن و پیمان قربانی برای پست حساس بانک مرکزی مناسبند یا نه؟ گفت این گزینه‌ها قطعاً ضعیف‌تر از آقای سیف هستند و قطعاً توانایی هماهنگی تیم اقتصادی دولت با بانک مرکزی را نخواهند داشت.

سیف قانون گریز نبود، اما برنامه‌ها ضعف داشتند

ایرج ندیمی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس نهم و کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در ارزیابی عملکرد سیف در بانک مرکزی می‌گوید بر اساس قانون، حیطه وظایف بانک مرکزی در حوزه تنظیم سیاست‌های پولی، بانکی، مالی و اعتباری است که این سیاست‌ها به صورت دستوری از شورای پول و اعتبار به رئیس بانک مرکزی ابلاغ می‌شود. اما از جهت ترکیب قوا و سیاست‌هایی که مصوب شوراها می‌فرادست است، در رابطه با مصوبات رئیس کل بانک مرکزی نقش نظارتی-اجرایی دارد و طبیعی است که هرچه حسن و قبح وجود دارد، به یک شخص ارجاع داده نمی‌شود. برای اینکه شخص باید آن سیاست را در شورای فرادست به تصویب برساند، لذا ضعف‌ها و قوت‌ها تضامنی است. عضو سابق کمیسیون اقتصادی مجلس در پایان گفت در مجموع عملکرد قانون‌گریزی در بانک مرکزی اتفاق نیفتاده است، اما برخی برنامه‌ها ضعیف بودند. ندیمی در پایان، در پاسخ به این سوال که آیا گزینه‌هایی مانند شاپور محمدی رئیس بورس، هاشم‌بت‌شکن و پیمان قربانی برای این پست حساس بانک مرکزی مناسبند یا نه؟ پاسخ روشنی نداد و معتقد بود که مدیریت بانک مرکزی صرفاً به یک شخص مربوط نمی‌شود و این افراد هم با توجه به اینکه در بدنه سیستم مالی بوده‌اند، می‌توانند ایفای نقش کنند.

نمره ۱۱ می‌دهم

مرتضی افقه، اقتصاددان و عضو هیات‌علمی دانشگاه شهیدچمران درباره عملکرد سیف به «فرهیختگان» گفت: «به نظر من با توجه به تجارب که آقای سیف در بانک‌های دیگر داشتند آن گونه که انتظار می‌رفت عملکرد مطلوبی را ارائه نداد. نقض ایشان در مباحث نظری و شناخت از اقتصاد کشور و مباحث پولی بود که خصوصاً در نرخ بهره بانکی و ارز نتوانست عملکرد و تصمیمات به موقع و مناسبی بگیرد. من به عملکرد ایشان از ۲۰ بین ۱۱ تا ۱۳ می‌دهم.» افقه درباره خصوصیات رئیس آینده بانک مرکزی معتقد است: «کسی که می‌خواهد این مسئولیت مهم را برعهده بگیرد ضمن اینکه باید اقتصاد خوانده باشد آن هم با گرایش پولی و بانکی، باید شناخت واقعی و دقیقی از ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی کشور داشته باشد. در کشور ما متغیرهای اقتصادی

حدود چهار ماه به اتمام مدیریت ولی... سیف، از سمت رئیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مانده است. او بیش از ۱۷۰۰ روز رئیس ساختمان میرداماد تهران است. در این روزها اتفاقاتی افتاد که از منظر اغلب اقتصاددانان کشور، به نوعی رد پای او و عملکرد نامطلوبش به چشم می‌خورد. در ۴/۵ سال اخیر نقدینگی از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسید یعنی تقریباً سه برابر شد. بحران موسسات مالی غیرمجاز وارد فاز جدیدی شد و تقریباً روزی نبود که مالباختگان موسسات مالی غیرمجاز روبه‌روی بانک مرکزی، ریاست جمهوری، مجلس... و تجمع نکنند و علیه رئیس کل شعار سر ندهند. حتی کار به جایی کشید که وقتی سیف برای بازدید به نمایشگاه مطبوعات رفت تا خودی نشان دهد، توسط مردم هو و از نمایشگاه بیرون انداخته شد! کارشناسان می‌گویند این همه انزجار از او، به دلیل عملکرد نامطلوبش در حوزه سیاست‌گذاری است. حتی اغلب اقتصاددانان بر این باورند که دلیل اصلی التهابات ارزی در هفته‌های گذشته سوءمدیریت بانک مرکزی در بازار است، چراکه این نهاد قبل و بعد از التهابات ارزی، هیچ سیاست مدونی برای فروکش کردن بحران انتخاب نکرد. اما شواهد نشان می‌دهد دولتی‌ها از او راضی‌اند. سکوت پاستور در برابر برخی اقدامات و اعتراضات مردمی نشان می‌دهد پاستور خیلی هم بدش نمی‌آید، فردی مانند ولی... سیف در قامت رئیس ساختمان میرداماد خودنمایی کند. کارشناسان می‌گویند دلیل راضی بودن دولت از او، انعطافش در برابر خواسته‌های اقتصادی دولتی‌هاست. شنیده شده او قرار است تا ۱۲۰ روز دیگر تغییر و به‌عنوان سفیر به یکی از کشورهای اروپایی نقل مکان کند. اما سوال این است که آیا نباید قبل از رفتن او از بانک مرکزی، او و تیمش درباره عملکرد ۴/۵ ساله‌شان پاسخ‌گویی بدهند. شنیده شده شاپور محمدی رئیس کنونی بورس تهران، پیمان قربانی معاون کنونی بانک مرکزی و هاشم‌بت‌شکن قرار است به جای ولی... سیف به بانک مرکزی بروند. اگرچه اسامی افراد مذکور فعلاً تأیید نشده، رسانه‌های نزدیک به دولت در روزهای اخیر از این افراد به‌عنوان جایگزینان سیف سخن گفته‌اند.

سیف استاد تأخیر در اجرای سیاست‌های پولی و بانکی است

دکتر وحید شقاقی پژوهشگر اقتصادی استاد دانشگاه خوارزمی تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» در پاسخ به این سوال که به عملکرد سیف در ۴/۵ سال اخیر چه نمره‌ای می‌دهید؟ می‌گوید: «به جز نوسانات ارزی که مدیریت اقتصادی مجموعه دولت را آن رقم زد، نظارت بر سپرده‌ها و مدیریت نقدینگی، ابلاغ اوراق گواهی ۲۰ درصد، عدم تدوین و جلوگیری از خروج سرمایه از کشور و مواردی از این دست ضعف مدیریتی سیف در بانک مرکزی را کاملاً آشکار می‌کند، به‌طوری که امروز میزان نقدینگی به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده است که به جرات می‌توان گفت این میزان نقدینگی یک خطر بزرگ اقتصاد ایران است. مورد دوم نظارت بر بانک‌ها در زمینه عدم دستکاری ترازنامه‌ها و رعایت مصوبات شورای پول و اعتبار است. ضعف سوم مدیریتی سیف، ابلاغ اوراق گواهی ۲۰ درصد بود که با افزایش نرخ سود بانکی از ۱۵ به ۲۰ درصد، نه تنها هیچ عایدی ای برای دولت و همچنین کنترل نرخ ارز نداشت، بلکه



اصول اقتصادی شوخی فرض می‌شدند، ولی مهم‌تر از تخصص باید کسی باشد که به بازارهای مالی آشنا باشد و بتواند فکری برای ساختار پولی کشور بکند، چون حضور یک شخص به اندازه سیستم درست، موثر نیست.»

سیف تسلط و اختیار کافی ندارد

عبدالحمید انصاری، مدیرکل اسبق اعتبارات بانک مرکزی درباره عملکرد بانک مرکزی به «فرهیختگان» گفت: «شاکله و ساختار بانک مرکزی به نحوی است که حضور آقای سیف در آن نقش زیادی ندارد. تصمیمات را تیم کارشناسی بانک مرکزی می‌گیرد و به مقامات بالا ارجاع می‌دهد. برای سیف فقط در حد اداره امور جاری سازمان نقش قائل هستند. ضمن اینکه اساساً در دوره آقای روحانی تیم اقتصادی در بیرون از بانک مرکزی تصمیم می‌گیرند و به بانک مرکزی برای اجرا ابلاغ می‌کنند.» وی ادامه داد: «نمونه آن تصمیماتی است که برای نرخ سپرده‌های بانکی گرفته شد. ابتدا در شهریور گذشته سود سپرده‌ها به ۱۵ درصد کاهش یافت و چند ماه بعد یکباره اجازه افتتاح سپرده‌های ۲۰ درصدی را می‌دهند. این مسائل نشان از عدم تسلط و اختیار کافی سیف دارد. قابل رویت است که تصمیمات از جایی دیگر گرفته و به ایشان ابلاغ می‌شود.» وی تصریح کرد: «قانون پولی و بانکی که نحوه اداره بانک مرکزی را مشخص کرده مربوط به سال ۱۳۵۱ است. باید مانند همه حوزه‌ها در این قانون نیز تجدیدنظر شود.» انصاری درباره خصوصیات رئیس آینده بانک مرکزی گفت: «هر کس در بانک مرکزی بخواهد کار کند ابتدا باید این سازمان را بشناسد. ما به کرات شاهد بوده‌ایم کسانی برای ریاست بانک مرکزی آمده‌اند که فقط سابقه مدیریت در بانک‌های تجاری را داشته‌اند. این افراد تا مدت‌ها سرگردان بودند و در نتیجه بانک مرکزی با مجموعه کارشناسان اداره می‌شد. ضمن اینکه رئیس آینده باید اقدام جدی و بدون فوت وقت برای اصلاح قانون پولی و بانکی و قوانین قدیمی داشته باشد تا برای سال‌های آینده نظام بانکی را روی ریل صحیح قرار دهد.»



دکتر شاپور محمدی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

تحصیلات: دکتری اقتصادسنجی و توسعه از دانشگاه تهران- او هم‌اکنون عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران است.

پست‌های قبلی: وی در دولت یازدهم معاون اقتصادی وزیر اقتصاد و در دولت‌های نهم و دهم دبیر کل کانون کارگزاران بورس بود. همچنین او مدتی مدیرعامل بورس انرژی بود.

انتقادات به وی: بانکدار نیست. تخصص او در حوزه مالی است و در حوزه سیاست‌های پولی- ارزی تخصصی ندارد.

توضیحات: او به دلیل دوستی و نزدیکی با طیب‌نیا و همکار بودن با او در دانشگاه تهران وارد دولت یازدهم شد.



دکتر هاشم بت‌شکن، مدیرعامل سابق بانک مسکن. وی چندی پیش از سمتش برکنار و برای مشاور شدن به وزارت راه رفت

تحصیلات: حوزه تخصصی او مدیریت بازرگانی و مالی است و اقتصاد خوانده است.

پست‌های قبلی: مدیرعامل بانک اقتصاد نوین، عضو هیات‌مدیره مدیرعامل بانک مسکن و رئیس هیات‌مدیره بانک همکاری اسلامی عراق بوده است. تخصص او مانند ولی... سیف بانکداری تجاری است و شباهت زیادی در حوزه‌های تخصصی با سیف دارد.

انتقادات به وی: شناخته شده نیست. تخصص وی بانکداری تجاری است که در مغایرت کامل با وظایف بانک مرکزی است. منتقدان او بر این باورند او برای ساختمان بلندمرتبه میرداماد بسیار کوچک است.

توضیحات: عملکرد وی در بانک مسکن در دولت‌های یازدهم و دوازدهم کاملاً همسو با دولت بوده است و رفاقت دیرینه‌ای با آخوندی وزیر راه و شهرسازی دارد. گفته می‌شود آخوندی برای جایگزین کردن او به‌جای سیف جلساتی را در پاستور ترتیب داده است.



دکتر پیمان قربانی: معاون کنونی اقتصادی بانک مرکزی

تحصیلات: دکتری اقتصاد از یکی از دانشگاه‌های درجه‌چند انگلستان

او در سال ۸۵ در دانشگاه Essex دکتری خود را با گرایش تخصصی اقتصاد گرایش پولی اخذ کرده است. طبق اطلاعاتی که «فرهیختگان» کسب کرده، دانشگاهی که وی تحصیل کرده از لحاظ کیفیت آموزشی سی‌وهفتمین دانشگاه انگلستان در آن سال بوده و جزء دانشگاه‌های معتبر انگلستان شناخته نمی‌شود.

پست‌های قبلی: او کار خود را از کارمندی در وزارت کشور در سال ۷۶ آغاز کرد و قبل از ورود دولت‌های نهم پست مهم دولتی نداشت. البته او در اواخر دهه ۸۰ معاون یک اداره کوچک در بانک مرکزی بود. اما در سال ۹۲ با آمدن دولت یازدهم یک دفعه به معاونت اقتصادی بانک مرکزی رسید و شگفتی‌ساز شد! او عضو هیات‌علمی دانشگاه خاصی در کشور نیست.

توضیحات: یکی از انتقاداتی که به وی می‌شود عدم تخصص و سابقه مدیریتی- اجرایی است. او تاکنون پست اجرایی مهمی نداشته و در حوزه بانکداری تخصص خاصی ندارد. یکی از کارشناسان اقتصادی به «فرهیختگان» گفت: «قربانی حتی یک روز هم در بانک کار نکرده و نمی‌داند مشکلات ساختاری در نظام بانکی از کجا ریشه گرفته و راهکارهای اجرایی آن چیست. او بسیار جوان و برای پست ریاست بانک مرکزی خیلی کوچک است.»

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس اعلام کرد

چشم‌انداز مثبت بازار مسکن در سال ۹۷

بیگلری ارتباط مستقیم صنعت ساختمان با سیاست‌های اقتصادی را اجتناب‌ناپذیر عنوان کرد و افزود: «قطعاً سیاست‌های حوزه مسکن باید مبتنی بر سیاست‌های اقتصادی باشد که نمونه آن تأثیر مستقیم تعیین نرخ سود بانکی بر صنعت ساختمان است که با هر تغییری می‌توان اثر آن را در بازار مسکن نیز مشاهده کرد.»

وی ادامه داد: «البته در مقابل کاهش نرخ سود سپرده‌های بانکی انتظار می‌رود نرخ بهره تسهیلات بانکی نیز برای انبوه‌سازان به‌عنوان یک سیاست تشویقی حمایت از ساخت‌وساز کاهش یابد.»

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس به افزایش مبلغ و تعداد تسهیلات مسکن طی چند سال اخیر توسط بانک

به دلیل رکود در بازار مسکن و کاهش ساخت‌وساز که البته صرفاً ناشی از سیاست‌های یک دولت نیست، بسیاری از مشاغل مستقیم با این صنعت و حتی مشاغل غیرمستقیم طی سال‌های مختلف از بین رفته است. بیش از ۳۰۰ رشته صنعتی و تولیدی با بخش مسکن ارتباط پسین دارند، به این معنا که رونق ساخت‌وساز به افزایش تقاضا در صنایع بالادست بخش مسکن و ساختمان خواهد شد و در نتیجه موتور صنعت (از جمله کارخانه‌های مصالح ساختمانی) را به حرکت در می‌آورد. این نماینده مردم در مجلس دهم با اشاره به سیاست مثبت دولت مبنی بر کاهش نرخ سود سپرده‌ها در سال گذشته گفت: «بعد از کاهش نرخ سود بانکی بسیاری از سرمایه‌های مردم در جهت بازار معاملات ملک و مسکن هدایت شد.»

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی با اشاره به حمایت مجلس از افزایش سرمایه بانک‌ها گفت: «بازار مسکن در سال ۹۷ یک بازار پرتحرک خواهد بود.»

محسن بیگلری در گفت‌وگو با پایگاه خبری بانک مسکن، «هیبنا» با بیان اینکه بازار مسکن به‌عنوان یکی از بخش‌های مهم و تأثیرگذار در اقتصاد ایران باید مورد حمایت قرار گیرد، گفت: «امروز بسیاری از متغیرهای اقتصادی از جمله شاخص نیروی کار نیز متأثر از رکود یا رونق بازار مسکن هستند.»

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: «واقعیت این است که وضعیت بیکاری امروز در کشور مشکلاتی را برای اقتصاد کشور ایجاد کرده که از این رونق در پروژه‌های عمرانی می‌تواند یکی از راهکارهای موثر در اشتغال‌پذیری باشد، چراکه اگر ساخت‌وساز در کشور رونق نداشته باشد به نسبت، این موضوع بر فعالیتهای کارخانه‌های تأمین‌کننده مواد اولیه و تجهیزات ساختمانی نیز اثرگذار خواهد بود.»

وی با بیان اینکه توجه ویژه دولتمردان به بحث مسکن و بخش ساختمان بسیار ضروری است، افزود: «باید متأسف باشیم که